

Ако Европска унија нема намеру да се "икад више прошири", најпоштеније би било да то јасно и каже, изјавио је у интервјуу ФоНету професор универзитета у Загребу и Београду Дејан Јовић и објаснио да би то "оставило простор" да Западни Балкан размотри и "алтернативне сценарије".

Он је рекао да је у "региону могуће обезбедити мир и демократију изван ЕУ", али тврди да је "то много теже".

Јовић је заговорник брзог пријема свих земаља Западног Балкана у ЕУ, јер мисли да их дуго чекање "чини горим".

Уколико ЕУ не жели регион у чланству, онда би тим земљама, како је рекао, требало да препусти да саме одлуче на који ће начин обезбедити мир и сигурност", да ли кроз Балканску унију или кроз "споразуме између Русије, САД, Турске, Немачке и Британије".

Истовремено, Јовић упозорава да би "изван ЕУ земље региона биле изложене притиску других актера, који би смањили њихову сувереност и независност".

Како је предочио, то би увукло у "клијентелистички однос Србију са Русијом, Македонију и Косово са САД, појавила би се значајније и Кина, али и Велика Британија". Јовић предвиђа да ће Британија, после Брексита, вероватно желети да буде велика сила на Балкану и Украјини, прецизније "свуда где се њени интереси дотичу са руским".

Према његовој прогнози, "имаћемо обнову биполарности или мултиполарног антиевропског натјечања у региону и далеко компликованију ситуацију, него што је сада".

Ако је за ЕУ дошао крај проширења, боље да се то зна, и да имамо алтернативно решење, него да немамо никакво, јер су највећа опасност за Западни Балкан "хаос и анархија", предочио је Јовић.

Алудирајући на Макронову изјаву да ЕУ није потребан још један Орбан, он је превидео да ће регион, ако остане изван, имати "не једног, него шест Орбана, односно девет, јер ће у Босни бити три".

Упитан да ли се може рећи да је ЕУ на неки начин саучесник у стварању ауторитарних лидера у региону, гушења слобода и урушавања владавине права, Јовић је одговорио потврдно и то "из два разлога".

Први је, како је објаснио, "што ЕУ регион оставља изван заједнице сувише дуго и створен је осећај одбачености, понижења, неједнакости, који нису добар савезник демократским снагама унутар тих друштава".

"Други разлог је тај што се ЕУ окреће према сигурносним питањима, посебно након мигрантске кризе, једним делом такође у страху од раста национализма и евентуалних насилних акција", рекао је Јовић и прецизирао да "онда на те земље гледа искључиво као на сигурносне партнере".

На питање како је могуће изградити мир и сигурност са аутократским лидерима који констатно производе нестабилност, он је одговорио да се то покрива појмом "стабилократија".

Јовић, ипак, сматра да се на то не могу ставити све карте, јер се "чаробним штапићем

земље региона не могу трансформисати у демократске и променити вредносни систем, уверења и друштвену климу".

Према ставу Јовића, много би паметније било за ЕУ да, управо због сигурности и стабилности, "укључи регион у све структуре, па и политичке, а не да прави сигурносну мрежу земаља које функционишу као испостава ЕУ, изван ЕУ". Он позива ЕУ да "напусти ту идеалистичку позицију да прво треба све те земље демократски трансформисати до перфектног нивоа, јер то се неће десити".

"Напротив, у неким земљама, укључујући и Србију, дешавају се обрнути процеси и тренд успостављања једнопартијских система", указао је Јовић.

Коментаришући обнављање у јавности идеје о Балканској унији, он је оценио да је то креативан начин "да нам се поручи - не желимо вас, али не желимо ни да будете изван те приче". Идеја о Балканској унији је заправо "стварање друге лиге, савеза земаља, који можда има будућност у ЕУ", рекао је Јовић.

Као кандидату СДСС на протеклим изборима за Европски парламент, Јовићу је "тешко да каже да ли би наставио политички ангажман, осим у случају да процјени да то било од користи и за српску и за хрватску заједницу". Поводом озбиљних инцидената и физичких напада на припаднике српске заједнице у Хрватској, међу којима је један са смртним исходом, он је подсетио да се "све то дешавало и раније и да, сем физичких напада, постоје континуирани вербални напади, пријетње и говор мржње, нарочито у интернет простору".

Недавна кампања листе СДСС за ЕУ изборе је учинила "да ти напади постану много видљивији", закључио је Јовић.

(Фонет)